

Inhoudsopgave

Voorwoord 7

Biografie Katherina van Kleef 8

BERT THISSEN *Katherina van Kleef (1417-1476), hertogin van Gelre en gravin van Zutphen*. Een biografische schets

1. Inleiding
2. Gelre en Kleef
3. Jeugd, verloving en huwelijk
4. De eerste huwelijksfase, 1430-1452
5. De crisisjaren, 1452-1473
6. De laatste levensjaren van Katherina, 1473-1476
7. Beeldvorming over Katherina in de literatuur
8. Katherina en de kunsten

Reizen in de middeleeuwen: Katherina van Kleef en het hertogdom Gelre 38

CLEMENS VERHOEVEN *Reizen in de middeleeuwen*.

Een kwestie van klasse

1. Inleiding
2. Handel en wandel
3. Personenverkeer over land, vrachtverkeer over water
4. Afhankelijk van weer en seizoenen
5. 'Wandel voor mij in waarheid'
6. Muilen, snavels en trippen
7. Te paard
8. Technische ontwikkelingen
9. Over water (*Bruggen, voordren en veren—Zeilen, roeien, duwen, slepen*)
10. Bestemmingen (*Keulen—Parijs—Santiago de Compostella—Rome—Jeruzalem*)

AAFJE H. GROUSTRANWERDEKKER *De hertogin op reis*

1. Inleiding
2. Residenties (*Geldern—Arnhem—Grave—Valkhofburcht Nijmegen—Lobith—verplaatsing tol en kasteel—Tolbuys*)
3. Beheer van kastelen
4. Hertog Arnold verlaat Gelre
5. De hertogin vertrekt van Grave naar Lobith (*Katherina's keuken- en reisboeken 1451-1452—'Reyse tot Gelre'—De hertogin bezoekt Nijmegen—Uitstapje naar Wylre—'Reyse tot Grave'—'Reyse tot Ruremunde'—Kerst in Geldern*)
6. Reizen en wegen (*Op weg voor de hertogin—Veerponten*)
7. Hertog Arnolds reis naar het Heilige Land
Bijlage

Het dagelijks leven in de middeleeuwen: de huishouding van Katherina van Kleef 92

ELS F.M. PETERS *Met Katherina aan tafel. De keukenboeken van Katherina van Kleef 1457-1459*

1. Inleiding
2. De hofhouding (*Hofpersoneel*)
3. De Valkhofburcht in 1457-1459 (*1457: de hertogin komt...—Woon- en slaapvertrekken—Verlichting—Huisdieren—De kapel—Was- en toiletgelegenheid*)
4. Eten en drinken voor de hertogin (*Regels voor vasten en onthouding—Brood—Vlees en gevogelte—Vis—Zuivel—Groente en fruit—Specerijen en andere smaakmakers—Drank—Pasteien en galentijnen—Koek en gebak*)

5. De keuken in bedrijf (*Het keukenvuur—Koken, bakken, braden—Sauzen—Keukengerei—Water in de keuken—Inkopen en voorraad*)
6. Aan tafel (*De dagelijkse maaltijden—De gedekte tafel—Tafelgerei—Het verloop van de maaltijd—Gasten—Vasten-avondbanket—Tafelmanieren*)
7. Kookboeken in de late middeleeuwen (*Europese eetcultuur*)
8. Gezondheid en voeding in de middeleeuwen (*Kruidenboeken: kennis over geneeskrachtige planten—Apothekers*)
9. Fictief menu: welke gerechten bereidden de koks van Katherina van Kleef? (*Eerste Kerstdag 1457—Zondag 12 maart 1458—Eerste Paasdag, 2 april 1458—Vrijdag 16 juni 1458—Geraadpleegde Middelnederlandse kookboeken*)

CORINNE ROES *De kleding Katherina van Kleef (1417-1476) in historisch perspectief*

1. Opkomst van het modebesef
2. Kleding en stoffen, arm en rijk
3. Wetten en regels
4. Katherina's kleding: een reconstructie

Literatuur